

1.4.2025

Ympäristövaliokunta
00120 EDUSKUNTA
YMV(at)eduskunta.fi

Viite lausuntopyyntö 19.3.2025

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen lausunto hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Nykyisten ELY-keskusten ympäristötehtävät ovat valtion aluehallintouudistuksessa jakaantumassa valtakunnalliseen lupa- ja valvontavirastoon ja kymmeneen elinvoimakeskukseen. Uudistuksen voidaan arvioida edistävän ja tehostavan erityisesti ympäristö- ja vesilupiin liittyviä menettelyjä lupamenettelyiden nopeutuessa ja yhdenmukaistuesssa.

Uudistuksen yhteydessä on tärkeä huolehtia virastojen välisen yhteistyön toimivuudesta, yhteisistä ympäristötietojärjestelmistä sekä ympäristöasioiden asiakaspalvelun sujuvuudesta. Tehtävien ja henkilöstön jakaantuessa nousee esille huoli voimavarojen ja osaamisen riittävyydestä erityisesti virastojen käynnistymisvaiheessa. Toivomme, että ympäristöhallinnon tehtäviin ei kohdennettaisi uusia sopeutustoimia virastojen aloittaessa toimintaansa.

Elinvoimakeskuksia ja kehittämis- ja hallintokeskusta koskeva lakiehdotus ja Valtioneuvoston asetus elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta

Varsinais-Suomen ELY-keskus nostaa seuraavassa esiin joitain kysymyksiä ja näkökulmia erityisesti elinvoimakeskusten ympäristötehtävien keskittämisestä ja jakautumisesta.

Vesitalous

Elinvoimakeskuksia koskevan VN asetuksen 4 §:n mukaan *Lounais-Suomen elinvoimakeskus hoitaa 1 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi Sisä-Suomen, Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan elinvoimakeskusten toimialueilla elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetut vesitaloustehtäväryhmän tehtävät lukuun ottamatta vesihuoltolain ja patoturvallisuuslain mukaisia elinvoimakeskuksen tehtäviä. Lisäksi Lounais-Suomen elinvoimakeskus hoitaa tässä momentissa tarkoitetuilla toimialueilla lain 2 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaiset yleisen edun valvontatehtävät sille laissa hoidettavaksi säädetyissä vesitalousasioissa sekä valtion vesioikeudellisista luvista ja yksityisoikeudellisista sopimuksista huolehtimisen ja maa- ja metsätalouden vesienhallinnan*

1.4.2025

edistämisen tehtävät. Näitä tehtäviä Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan elinvoimakeskusten toimialueilla hoitava yksikkö sijoittuu Seinäjoen ja Vaasan toimipaikkoihin, ja tätä yksikköä johtaa aluetasolla päällikkö, jonka virkapaikka on alueen toimipaikassa.

Varsinais-Suomen ELY-keskus katsoo, että vesitaloustehtävien voimavarojen ja erityisosaamisen vähentyessä alueellinen keskittäminen on tarpeellista. Vesitaloustehtävien keskittäminen asetusluonnoksen mukaisesti tukee pidemmän ajan tavoitetta, jonka tarkoituksena on varmistaa riittävät voimavarat ja osaaminen tehtävien hoitamiseen. Tehty keskittämisesitys perustuu nykykäytännön mukaiseen toimintamalliin, eli alavirtaperiaatteen mukaisesti Varsinais-Suomen ELY-keskus johtaa laajan ylimatekunnallisen Kokemäenjoen vesistöalueen tulvantorjuntaa (Suomen merkittävin tulvariskikohde) liittyviä tehtäviä ja koordinoi tulvariskien hallinnan suunnittelua ja säännöstelyn ohjausta Lounais-Suomen, Pirkanmaan ja Kanta-Hämeen alueilla. Vesitaloustehtävien keskittäminen läntisessä Suomessa Lounais-Suomen elinvoimakeskukseen on perusteltua, sillä Varsinais-Suomen ELY-keskuksessa on vahvaa ja tuloksellista kokemusta ylimatekunnallisesta yhteistyöstä ja sen johtamisesta. Lisäksi Lounais-Suomi on Saaristomeren vuoksi maatalouden vesienhallinnan erityinen painopiste, ja Varsinais-Suomesta vastataan myös ylimatekunnallisten kalataloustehtävien hoitamisesta. Keskittämistratkaisu vahvistaa edellytyksiä vesi- ja kalataloustehtävien yhteistyölle.

Sen sijaan Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan vesitaloustehtävien hoidon määrääminen asetuksella omaksi yksiköksi ja määrättyihin toimipaikkoihin ei kuitenkaan tue tehtävien keskittämisestä saatavaa hyötyä. **On hyvän hallintotavan mukaista ilman säädöksiäkin, että tehtävien hoitaminen tulee järjestää siten, että asiantuntijat sijoittuvat aluelähtöisesti nykyisiin toimipisteisiin.** Erillisen yksikön erottaminen muodostaa tarpeetonta rajoitetta tehtävien synergian ja asiantuntijayhteistyön tehokkaalle järjestämiselle. Organisoitumisen järjestely tulisi jättää tehtävästä vastaavan elinvoimakeskuksen johdolle.

Vesien ja merenhoidon tehtävät

ELY-keskusten nykyään hoitamat vesien- ja merenhoidon tehtävät ovat jakautumassa uudistuksessa moneen suuntaan. Esimerkiksi Varsinais-Suomen ELY-keskuksen tehtäviä ja vesiasiantuntijoita olisi siirtymässä neljään eri organisaatioon: Lupa- ja valvontavirastoon, Lounais-Suomen elinvoimakeskukseen vesitalousosastoon, Lounais-Suomen elinvoimakeskuksen maaseutu- ja ympäristöosastoon, ja mahdollisesti myös Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskuksen maaseutu- ja ympäristöosastoon. Huolta herättää henkilövoimavarojen riittävyys tehtävien hajautuessa voimakkaasti. [Huolta herättää voimavarojen riittävyys suureen hajaantumiseen.](#)

Elinvoimakeskuksia koskevan VN asetuksen 4 § mukaan **Lounais-Suomen elinvoimakeskus hoitaa kaikkien elinvoimakeskusten toimialueella 8) vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä**

1.4.2025

annetun lain 6 §:ssä tarkoitetut merenhoidon toimeenpano- ja tukiviranomaisen tehtävät. Toimivallassa syntyy kuitenkin ristiriita, koska esimerkiksi 9 §:n mukaan Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskus hoitaa 1 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi Lounais-Suomen, Sisä-Suomen ja Pohjanmaan elinvoimakeskusten toimialueilla vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain 6 §:ssä tarkoitetut toimeenpano- ja tukiviranomaisen tehtävät.

Näin ollen elinvoimakeskuksiin siirrettävistä vesien- ja merenhoidon tehtävissä uhkaa syntyä epäselvä tilanne elinvoimakeskuksen tehtävissä ja toimivallassa. Viidelle elinvoimakeskukselle keskitetään vesien- ja merenhoidon toimeenpanon tukiviranomaisen tehtävä, mutta toisaalta Lounais-Suomen elinvoimakeskukselle osoitetaan valtakunnallinen merenhoidon tuki- ja toimeenpanoviranomaisen ja mm. KIPSI-hankkeiden tukiviranomaisen tehtävä. Lisäksi hallituksen Saaristomeriohjelman edistäminen ja toteuttaminen on luonnollisesti osa Lounais-Suomessa tapahtuvaa vesien- ja merenhoidon alueellista yhteistyötä.

Varsinais-Suomen ELY-keskus toteaa, että **VN asetuksen viimeistelyvaiheessa tulisi vielä täsmentää elinvoimakeskusten vesienhoidon ja merenhoidon tehtäviä ja toimivaltaa, jotta voidaan varmistaa tehtävien hoidon tehokkuus ja palvelujen selkeys asiakkaille.**

Alueidenkäytön tehtävät

Elinvoimakeskusten tehtäväksi on esitetty mm. kulttuuriympäristön hoitoon ja alueidenkäytön edistämiseen liittyviä tehtäviä. Lakiesityksen perusteluissa todetaan, että elinvoimakeskusten alueidenkäytön edistämistehtävään kuuluisi ”esimerkiksi kestävän yhdyskuntarakenteen edistäminen rakennetussa ympäristössä”. Varsinais-Suomen ELY-keskus toteaa, että tällä hetkellä ympäristövastuualue edistää/tukee kestävää yhdyskuntarakennetta mm. kaava- ja lupa-asioissa annettavien lausuntojen kautta, joka tehtävänä on esitetty siirtyväksi Lupa- ja valvontavirastoon. Elinvoimakeskuksissa hoidettavat alueidenkäytön tehtävät vaikuttavat olevan osittain päällekkäisiä Lupa- ja valvontavirastossa hoidettavien alueidenkäytön tehtävien kanssa. Elinvoimakeskuksille suunnitellut alueidenkäytön edistämistehtävät ovat kokonaan uusia ja edellyttävät siten myös uusia resursseja. Muussa tapauksessa nykyisten ympäristövastuualueiden alueidenkäyttöön liittyvien tehtävien jakaminen kahteen virastoon on uhka asiantuntemuksen pysyvyydelle sekä palvelujen saatavuudelle ja sujuvuudelle. Ottaen huomioon ympäristövastuualueen jo lähtökohtaisesti niukat resurssit, ratkaisuna ei tule olla lisääntyvien tehtävien hoitaminen kahdessa uudessa virastossa pelkästään nykyisillä voimavaroilla.

Lakiesityksen perusteluissa todetaan, että elinvoimakeskusten kulttuuriympäristön hoidon tehtävä sisältäisi rakennusperinnön hoidon avustusviranomaisen tehtävän. Tehtävään sisältyisi rakennusperinnön hoitoavustusten myöntäminen sekä avustuksiin liittyvä neuvonta ja valvonta. Toisaalta myös Lupa- ja valvontavirastoon on tarkoitus siirtää

1.4.2025

kulttuuriympäristön valvontatehtäviä ja asiantuntemusta, mikä muodostaa vastaavan voimavarahaasteen kuin alueidenkäytön tehtävissä.

Luonnonsuojelu

Luonnonsuojelun toteutuksen tehtävät ovat jakaantumassa lupa- ja valvontavirastoon ja elinvoimakeskuksiin. Näin syntyy riski, että kummallakaan virastolla ei ole riittävästi resursseja hoitaa tehtäviään tehokkaasti. Tämä voi johtaa siihen, että luonnonsuojelutoimenpiteet jäävät vajaiksi tai viivästyvät. Kahden viraston välillä voi syntyä myös koordinoinnin puutetta, mikä voi vaikeuttaa luonnonsuojelun kokonaisvaltaista toteutusta. Esimerkiksi METSO- ja Helmi-ohjelmien vapaaehtoinen suojelu voi jäädä erilliseksi ja vähemmän integroiduksi osaksi luonnonsuojelun kokonaisuutta. Lakisääteisen suojelun ja vapaaehtoisen suojelun eriytyminen eri virastoihin voi johtaa siihen, että suojelutoimenpiteet eivät ole riittävän johdonmukaisia ja koordinoituja. Tämä voi heikentää luonnonsuojelun vaikuttavuutta ja tehokkuutta. Säädökset voisivat sisältää selkeät ohjeet siitä, miten lakisääteinen ja vapaaehtoinen suojelu toteutetaan yhteistyössä.

Ilmastotehtävät

Uudistuksen yhteydessä on tarkoitus osoittaa ilmastotehtäviä sekä lupa- ja valvontavirastolle että elinvoimakeskuksille. Varsinais-Suomen ELY-keskus pitää perusteltuna, että ilmastomuutokseen liittyviä asiantuntijatehtäviä sijoittuu molempiin uusiin organisaatioihin tilanteessa, jossa ilmastomuutoksen vaikutukset sekä riskit voimistuvat ja hillintä- sekä sopeutumistyö on tunnistettu vahvasti poikkeahallinnolliseksi. Laadukkaan ilmastotyön tekeminen edellyttää jatkossa uudenlaisen yhteistyön kehittämistä muodostettavien virastojen välille.

Elinvoimakeskusten ilmastotyön edistämistehtävät on suunniteltu keskitettäväksi Sisä-Suomen elinvoimakeskukseen Elinvoimakeskuksia koskevan VN asetuksen 5§:n mukaan: *Sisä-Suomen elinvoimakeskus hoitaa 1 §:ssä tarkoitetun toimialueen lisäksi kaikkien elinvoimakeskusten toimialueilla ilmastolain (423/2022) 11 §:ssä tarkoitetun keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman toimeenpanoon liittyvät koordinointi-, seuranta- ja edistämistehtävät, lukuun ottamatta maatalouden toimia, ja kiertotalouden koordinoitua, edistämistä ja rahoitusmahdollisuuksien neuvontaa koskevat tehtävät, joilla tuetaan elinvoimakeskusten ilmasto- ja kiertotaloustyötä.*

Elinvoimakeskuksiin sijoittuvien tehtävien keskittäminen herättää kysymysmerkkejä, koska nykyinen, kussakin ELY-keskuksessa hoidettu tehtävä ja alueellinen toimintatapa on osoittautunut onnistuneeksi. Varsinais-Suomen ELY-keskus pitää tärkeänä, että alueelliset ilmastoasiantuntijat toimivat alueella kiinteässä yhteistyössä alueellisten ilmastotyöryhmien ja -verkostojen kanssa. Epäselväksi jää, mitä hyötyä

1.4.2025

syntyisi siitä, että henkilöstö keskitettäisiin Sisä-Suomen elinvoimakeskukseen sen sijaan että jokaisessa elinvoimakeskuksessa olisi oma asiantuntija toimialueellaan. Vastaavasti epäselväksi jää, mitä sisältyy lupa- ja valvontavirastoon osoitettaviin ilmastotoimiin ja mitä ao. tehtävien koordinaatio käytännössä sisältää, mihin koordinaatiovastuu ulottuu ja millä resursseilla koordinaatiotehtävää hoidetaan.

Lupa- ja valvontavirastoa koskeva lakiehdotus

Lupa- ja valvontavirastoa koskevat esitykset ovat pääosin hyviä ja kannatettavia. Uusi valtakunnallinen virasto toimii monialaisesti ja toimivalta on valtakunnallinen. Viraston alueellinen läsnäolo on kuitenkin varmistettava pohjautuen nykyisten virastojen toimipaikkaverkostoon ja henkilöstön sijoittumiseen ja toimintaan kattavasti eri alueilla. Lupa- ja valvontamenettelyiden asiantuntijat nykyisistä AVI- ja ELY-organisaatioista on tarkoituksenmukaista koota yhteen ja rakentaa yhtenäinen toimintatapa koko Suomeen.

Lausunnoista

YSL 42 §:n ja sen perustelujen mukaan erilaisten näkökulmien huomioiminen lupapäätöksenteossa varmistettaisiin Lupa- ja valvontavirastossa ennakollisten menettelyjen kautta. Sisäisestä lausuntomenettelystä ei säädettäisi, mutta olennaisten näkökohtien huomioimisen tulisi perustua kirjalliseen muotoon, jotta ne sisällytettäisiin täysimääräisesti päätöksentekoon ja olisivat jälkikäteen todennettavissa, myös muutoksenhaussa. Valmisteluaineisto olisi julkista läpinäkyvyyden edistämiseksi. ELY-keskus pitää tärkeänä sitä, että asiaa on avattu perusteluissa ja että läpinäkyvyyden varmistamiseksi kannanotot olisivat kirjallisia ja julkisia. Itse lakipykälässäkin eikä vain sen perusteluissa olisi kuitenkin ehkä tarpeen mainita siitä, että LVV:ssä on varmistettava kaikkien käsiteltävän asian kannalta olennaisten viraston sisäisten, eri lakeihin perustuvien näkökulmien, riittävä huomioon ottaminen lupia koskevassa päätöksenteossa.

Yleisen edun valvontayksiköstä

Yleistä etua ympäristöä koskevassa päätöksenteossa ja muutoksenhaussa valvova yksikkö on kannatettava yleisen edun valvontaan kuuluvan muutoksenhakuoikeuden viimesijaiseksi turvaamiseksi. Lupa- ja valvontaviraston suunnittelussa tulee varmistaa, että yksikön henkilöstöllä on riittävästi ja monipuolisesti asiantuntemusta ympäristöosaston eri sektoreilta. Toisaalta sujuvuuden turvaamiseksi tulee huolehtia myös siitä, että valvontayksikkö voi ottaa kantaa lupahakemuksiin valmisteluvaiheessa vain rajatusti, sillä valvontayksikön puolueettomuus tai itsenäinen ratkaisuvallta ei saa vaarantua.

1. Valvontayksikön riippumattomuus

1.4.2025

Oikeusministeriö on lausuntovaiheessa esittänyt, että jatkovalmistelussa tulee lisätä asianmukainen selvitys siitä, mitä riippumattomuuden vaatimuksella käytännössä tarkoitetaan ja huolehtia johtamisen, ratkaisuvallan ja työjärjestystä koskevien säännösten yhdenmukaisuudesta riippumattomuuden ja PL 119 §:n kanssa. Myös KHO on kiinnittänyt huomiota yleisen edun valvonnan järjestämisen tärkeyteen sekä eräiden tehtävien riippumattomuuden varmistamiseen.

ELY-keskus katsoo, että Lupa- ja valvontavirastoa koskevan lakiehdotuksen 4 §:ssä ja 6 §:ssä ja niiden perusteluissa on turvattu riittävästi valvontayksikön riippumattomuus ja itsenäinen ratkaisuvallta. Käytännön toteutuksen ohjaaminen Lupa- ja valvontavirastossa jää melko yleiselle tasolle, ja asia tulee kirjata työjärjestyksessä riittävän tarkasti. Kuten oikeusministeriö on lausunnossaan todennut, tulisi johtamista, ratkaisuvalltaa ja työjärjestystä koskevien säännösten olla yhdenmukaisia.

2. Valvontayksikön kuuleminen

Vesilaissa ja ympäristönsuojelulaissa säädettäisiin yleisen edun valvontayksikön kuulemisesta osana ympäristöosaston omia lupamenettelyjä. Yksikön näkemyksen selvittäminen ennakollisesti tukee Lupa- ja valvontaviraston lupaharkintaa ja samalla vähentää mahdollista myöhempää tarvetta muutoksenhakuun Lupa- ja valvontaviraston päätöksistä. Kuulemista ei ole tarkoitettu kuitenkaan tehtäväksi kaikissa hakemusasioissa, vaan sitä rajataan em. laeissa.

Lain ympäristönsuojelulain muuttamisesta 42 §:n mukaisesti valvontayksikölle tulisi varata tilaisuus tulla kuulluksi yhteiskunnan kannalta merkittävästä hankkeesta ja hankkeesta, jolla voi olla huomattavia tai laajalle ulottuvia vaikutuksia ympäristöön tai ympäristön käyttöön. Yleisen edun valvonta painottuu tyypillisesti luvan myöntämisen edellytysten arviointiin. Vastaavasti vesilain muuttamista koskevan lain 11 luvun 6 §:n mukaisesti valvontayksikköä kuultaisiin yhteiskunnan kannalta merkittävästä hankkeesta tai hankkeesta, jolla voi olla huomattavia tai laajalle ulottuvia vaikutuksia vesiympäristöön tai vesien käyttöön. Yleisen edun valvonta painottuu tyypillisesti hankkeen toteuttamisen edellytysten arviointiin ja intressivertailussa relevanttien, näkökohtien saattamiseen lupaviranomaisen tietoon. Sekä YSL:n että VL:n osalta tyypillisiä hakemuksia, joista yksikköä kuultaisiin, olisivat uutta hanketta koskeva lupahakemus tai olemassa olevaa hanketta koskeva (YSL ympäristövaikutusten tai ympäristön pilaantumisen vaaran kannalta) merkittävä muutos.

YSL 42 § ja VL luvun 11 6 § perusteluissa on pyritty avaamaan hankkeita, joista tulisi varata valvontayksikölle tilaisuus tulla kuulluksi. Koska perustelut ovat hyvin yleispiirteisiä, jäisi käytännössä pitkälti Lupa- ja valvontaviraston lupakäsittelijöiden arvioitavaksi, onko hakemuksessa kyse tällaisesta hankkeesta. ELY-keskus katsoo, että perusteluihin tarvittaisiin edelleen tarkennuksia ja esimerkkien avulla voitaisiin paremmin avata sitä, mitä tarkoitetaan "yhteiskunnan kannalta merkittävillä hankkeilla", joilla

1.4.2025

”pyritään välittömästi edistämään yhteiskunnan kannalta tavoiteltavia päämääriä tai joka välillisesti vaikuttaa niihin”. Yhteiskunnan kannalta tavoiteltavia päämääriä on hyvin erilaisia, ne vaihtelevat yhteiskunnallisen ja luonnon ympäristön muuttuessa ja päämäärät voivat olla myös keskenään ristiriitaisia, sillä esimerkiksi luonnon monimuotoisuuden ja ihmisten hyvän elinympäristön tavoitteiden edistäminen voi olla alueellisella ja paikallisella tasolla ristiriidassa valtakunnallisten tavoitteiden kuten vihreän siirtymän tai maanpuolustuksen edistämisen kanssa.

Tarkentaa voisi myös sitä, mitä tarkoitetaan huomattavilla tai laajalle ulottuvilla vaikutuksilla ympäristöön. YSL:n osalta mainitaan uudet hankkeet ja olemassa olevien hankkeiden ympäristövaikutusten tai ympäristön pilaantumisen vaaran kannalta **merkittävät** muutokset ja VL:n osalta uudet suuremmat hankkeet, joilla on tai voi olla merkittäviä vesiympäristön tilaa muuttavia vaikutuksia. Tähän liittyen ELY-keskus toteaa, että kaikilla ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVAa) vaativilla hankkeilla on lähtökohtaisesti arvioitu olevan todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia, joten laissa tai ainakin sen perusteluissa olisi syytä tarkentaa, ovatko kaikki **YVA-hankkeet** siis sellaisia, joiden ympäristö- ja vesilupahakemuksista tulisi aina kuulla valvontayksikköä. Tämä voisi olla toisaalta eduksi sen varmistamisessa, että ympäristövaikutusten arvioinnin tulokset ja YVA-selostuksesta annettu perusteltu päätelmä tulevat riittävästi otettua huomioon Lupa- ja valvontaviraston lupaharkinnassa ja siten valvontayksikön kuulemisella myös lisättäisiin YVA-menettelyn painoarvoa.

Kaiken kaikkiaan esitetty valvontayksikön kirjallinen kuuleminen lupamenettelyvaiheessa jo ennakkollisesti on ELY-keskuksen näkemyksen mukaan tärkeää, ja vähentää muutoksenhakutarvetta. Samoin on tärkeää, että entisten ELY-keskusten Y-vastuualueiden asiantuntijoiden kannanotot otetaan laaja-alaisesti ja riittävällä tavalla huomioon lupaharkinnassa ja yleistä etua turvataan myös tätä kautta. Esitetyn kuulemiseen liittyvän rajauksen toimivuutta on kuitenkin vaikea ennalta arvioida ja se selvinnee ja kehittyy käytännön työssä. Hallituksen esitykseen sisältyvä 191 § valitusoikeus tulee myös osaltaan todennäköisesti ajan myötä kehittämään pykälien tulkintaa, koska yleisen edun valvontayksikkö voisi hakea muutosta myös päätökseen, jota koskevasta hakemuksesta sille ei ole varattu tilaisuutta tulla kuulluksi.

3. Valitusoikeus

VL:n ja YSL:n muutosta koskevissa perusteluissa todetaan, että yleisen edun valvontayksikölle varattava tilaisuus tulla kuulluksi jo lupahakemuksesta vähentää tarvetta turvautua muutoksenhakuun. Yleistä etua valvova yksikkö voisi laissa säädettyjen edellytysten täyttyessä hakea muutosta myös sellaiseen päätökseen, jota koskevasta hakemuksesta yksikköä ei ole kuultu tai josta yksikkö ei ole lausunut.

ELY-keskus arvioi, että kynnys hakea muutosta valtion ympäristö- ja vesilupapäätöksiin yleisen edun valvontaan perustuen nousisi nykytilanteeseen nähden. Yleisen edun valvontayksiköllä olisi valitusoikeus

1.4.2025

viraston päätöksiin vain silloin, kun laissa säädetty erityiset perusteet täyttyisivät. Mikäli lupamenettely toteutuu Lupa- ja valvontaviraston sisällä esitetyn mukaisesti, ympäristöosaston ja yleisen edun valvontayksikön näkemykset riittävästi huomioon ottaen, voidaan rajausta pitää perusteltuna. Toisaalta on otettava huomioon, että yleisen edun valvontayksikköä ei kuulla kaikissa hakemusasioissa, vaan tätäkin koskevat omat rajauksensa.

Hallituksen esityksessä on todettu, että yleisen edun valvontayksikön rajatun muutoksenhakuoikeuden näkökulmasta on huomattava, että aluehallintovirastot antoivat v. 2019–2022 yhteensä 4 199 ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaista päätöstä ja samana aikana ELY-keskukset hakivat muutosta vain noin reilussa 1 %:ssa tapauksista. Muutoksenhakutarpeen voidaan kuitenkin arvioida vähentyvän uudistuksen myötä, vaikkei se poistakaan yleisen edun valvontayksikön muutoksenhakuoikeuden tarpeellisuutta, jota esityksessä on rajattu kolmeen perusteeseen.

ELY-keskus toteaaakin, että jos valvontaviranomainen on tähänkin asti hakenut muutosta vain harvoin ja silloin nämä muutoksenhaut ovat yleensä menestyneet ja että mikäli oletetaan tarpeen muutoksenhauille jatkossa olevan Lupa- ja valvontavirastossa vieläkin pienempi (koska yleisen edun valvontayksikköä kuultaisiin tietyissä asioissa jo lupahakemusvaiheessa), onko ylipäättänsä lainsäädännöllisesti tarvetta rajata valvontayksikön muutoksenhakuoikeutta nykyiseen lainsäädäntöön verrattuna? Pykälien toimivuus käytännössä selvinnee kuitenkin vasta uudessa virastossa ja mahdollisten muutoksenhakujen myötä, sillä valitusoikeuden tulkinnan ratkaisee lopulta valitustuomioistuim.

Toimintaedellytysten varmistaminen

Varsinais-Suomen ELY-keskus pitää tärkeänä, että muodostuvia riskejä hallitaan varmistamalla lupa- ja valvontaviraston ja elinvoimakeskusten resurssit ja asiantuntemus ovat riittävät tehtävien tehokkaaseen hoitamiseen. Lakiesityksessä tulisi vahvemmin korostaa virastojen välisen yhteistyön ja koordinoinnin merkitystä. Tämä voisi sisältää **säännöksiä, jotka velvoittavat virastoja tekemään tiivistä yhteistyötä ja jakamaan tietoa keskenään**. Lisäksi tulisi tarkentaa virastojen välistä vastuunjakoa, jotta kaikkien tehtävien hoitaminen on johdonmukaista ja koordinoitua.

ELY-keskus korostaa lisäksi digitalisaatioon panostamista tehtävien hoidon kehittämisessä. Digitalisaatio voi merkittävästi parantaa hallinnollisten prosessien tehokkuutta, vähentää manuaalista työtä ja nopeuttaa päätöksentekoa. Tämä on erityisen tärkeää, koska resursseja näyttää olevan uusissa virastoissa tehtävien jakautuessa tehtävien hoitoon nähden riittämättömästi.

Tämä asiakirja on hyväksytty/allekirjoitettu viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt yksikön päällikkö Mirja Koskinen ja ratkaissut johtajan sijainen Olli Mattila.

1.4.2025

Tämä asiakirja KEHA/18026/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/18026/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Koskinen Mirja 01.04.2025 13:16

Hyväksyjä Mattila Olli 01.04.2025 13:23